

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการนิเทศงานวิชาการในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ ซึ่งผู้วิจัย ขอสรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีการดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผลการวิจัย
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศงานวิชาการในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการนิเทศงานวิชาการในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงาน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดกลุ่มประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. การกำหนดกลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ ปีการศึกษา 2555 รวมทั้งหมดจำนวน 4,160 คน

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ ปีการศึกษา 2555 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 - 610) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งชั้น ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 354 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพในการปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถาม ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพการนิเทศงานวิชาการในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ใน 17 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยศึกษาขอบข่ายงานวิชาการ ตามแนวการบริหารสถานศึกษาตามแนวทางการกระจายอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการ (2551 ก : 33) มีจำนวน 67 ข้อ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย แล้วนำแบบสอบถามพร้อมสำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยส่งสถานศึกษาในจังหวัดระยอง เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม และกำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ซึ่งจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 354 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 354 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานของการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. การศึกษาสภาพการนิเทศงานวิชาการในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การเปรียบเทียบสภาพการนิเทศงานวิชาการในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง จำแนกตามสถานภาพ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการตรวจสอบความแตกต่างของเชฟเฟ้ (Scheffe')

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพการนิเทศงานวิชาการในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงาน เป็นผู้นิเทศจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 9.00 เป็นผู้รับการนิเทศ จำนวน 322 คน คิดเป็นร้อยละ 91.00 ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานน้อย จำนวน 226 คน คิดเป็นร้อยละ 63.80 มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมาก จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 36.20 ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 22.90 ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 29.40 ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 47.70

2. สภาพการนิเทศงานวิชาการในสถานศึกษาตามความคิดเห็นและรายด้านของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง โดยรวมและเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ด้านการนิเทศการศึกษา

3. การเปรียบเทียบสภาพการนิเทศงานวิชาการในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การเปรียบเทียบสภาพการนิเทศงานวิชาการในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. การเปรียบเทียบสภาพการนิเทศงานวิชาการในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับสภาพการนิเทศงานวิชาการในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง ดังต่อไปนี้

1. สภาพการนิเทศงานวิชาการในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ การส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ และด้านการนิเทศการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 การบริหารโรงเรียนตามแนวนิเทศ พ.ศ.2546 ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหาร และการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 ข : 33) จึงทำให้สภาพการนิเทศงานวิชาการภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ คุณากร ศรีสองเมือง (2550 : 119) ได้ศึกษาระดับการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า ระดับการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อยคือ ด้านวิจัยในชั้นเรียน ด้านการให้คำแนะนำช่วยเหลือครู

ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ และด้านการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. การเปรียบเทียบสภาพการนิเทศงานวิชาการในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง จำแนกตามสถานภาพ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากการบริหารสถานศึกษาใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ต้องทำงานร่วมกัน ต้องแก้ไขปัญหาาร่วมกัน โดยทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจะต้องรับทราบหลักในการบริหารร่วมกันว่าเป็นกลไกการปฏิรูปการศึกษาที่ยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยการปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหาร ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน ในการพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษา ดังนั้นการดำเนินงานต่าง ๆ ในสถานศึกษาจึงเป็นไปในแนวทางเดียวกันเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายเดียวกัน เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกำหนดให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคล มีการกระจายอำนาจการบริหารให้แก่โรงเรียนและได้ประกาศแนวทางการดำเนินงานให้แก่ทุกโรงเรียน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินการ โดยเฉพาะด้านวิชาการ ซึ่งเป็นงานหลักของสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 ก : 33) จึงทำให้ผู้บริหารและครูมองเห็นสภาพการนิเทศไม่แตกต่างกัน ดังนั้นการนิเทศงานวิชาการ เป็นกระบวนการหรือกิจกรรมที่มีความสำคัญในการปรับปรุงหรือพัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติของบุคคลภายในสถานศึกษา ซึ่งจะต้องอาศัยความร่วมมือกันทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศซึ่งส่งผลให้การบริหารและการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นอันส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประทีป ขออ่อนกลาง (2551 : 51) ได้ศึกษา สภาพการนิเทศภายในโรงเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 2 พบว่า สภาพการนิเทศภายในโรงเรียนทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารและครู มีทัศนะที่ไม่แตกต่างกันทางสถิติ อันเนื่องมาจากการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นงานที่ทั้งผู้บริหารและครูต้องทำงานร่วมกันในทุกขั้นตอน

3. การเปรียบเทียบสภาพการนิเทศงานวิชาการในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคนต่างมีการพัฒนาความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างทัดเทียมกันตามหน้าที่ ซึ่งการนิเทศงานวิชาการต้องอาศัยความร่วมมือกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อพัฒนาบุคลากรและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2.

2555 : 36) มีแนวทางการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการประกอบวิชาชีพอย่างเต็มศักยภาพ อันส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น จึงเป็นผลให้ความคิดเห็นต่อสภาพการนิเทศภายในไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุณิษร์รัตน์ วีระสุนทร (2550 : 66 - 67) ได้ศึกษา สภาพการนิเทศภายในตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการนิเทศภายในตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การเปรียบเทียบสภาพการนิเทศงานวิชาการในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ได้กำหนดนโยบายการบริหารงานแบบกระจายอำนาจโดยผู้บริหารโรงเรียนทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ประชุมร่วมกันและร่วมกันรับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่นำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกำหนดให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคล มีการกระจายอำนาจการบริหารให้แก่โรงเรียนและได้ประกาศแนวทางการดำเนินงานให้แก่ทุกโรงเรียน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินการ โดยเฉพาะด้านวิชาการ ซึ่งเป็นงานหลักของสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 ก : 33) สอดคล้องกับงานวิจัยของสวัสด์ เดชกัลยา และคณะ (2550 : 76) ได้ศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก พบว่า การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาตามขั้นตอนการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนทั้ง 4 ขั้นตอนคือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาการวางแผนการนิเทศ การดำเนินการนิเทศและการประเมินผลการนิเทศของสถานศึกษาขนาดใหญ่และสถานศึกษาขนาดเล็กแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรดำเนินการนิเทศโดยส่งเสริมให้มีการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

2. ควรดำเนินการนิเทศโดยส่งเสริมให้มีการวางแผนงานด้านวิชาการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงการวางแผนงานด้านวิชาการอย่างต่อเนื่อง

3. ควรดำเนินการพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเทคนิค วิธีการ กระบวนการและรูปแบบการนิเทศงานวิชาการภายในสถานศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนา ปรับปรุงการศึกษาต่อไป

2. ควรศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการนิเทศงานวิชาการภายในสถานศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนา ปรับปรุงการศึกษาต่อไป